

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio III. Stulta sapientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

54 CONSIDERATIO III.

te, in quo posui desiderium, & amorem meum. (n) *Et cum magno illo Theologo Gregorio Nazianzeno; Unam hanc sapientiam scio, quæ in timore Dei sita est. (o)*

(n) *De incendio div. amor. c. 11. (o) Orat. 28.*

CONSIDERATIO III.

STULTA SAPIENTIA.

I. **S**apientia hujus mundi, stultitia est apud Deum. (a) *Quæ verba expendens S. Augustinus ait: Si sapientia hujus mundi, stultitia est apud Deum; stultitia mundi hujus quam longè est à Deo? (b) Sapientum autem hujus mundi seu stultorum infinitus est numerus: (c) Tantus nempe est numerus (exclamat S. Hieronymus) (d) seductorum, & eorum, qui de grege Domini rapti sunt, ut supputatione non queat comprehendi. Et Deus ipse fluxam illam evanidamque mundi sapientiam (ita eam vocat S. Gregor. Na-*

(a) 1. Cor. 3. (b) *Serm. 139. de Temp.* (c) *Eccle. 1.* (d) *In loc. cit. Eccle.*

STULTA SAPIENTIA. 55

zianzenus) (e) acriter queritur Propheta
 sui verbis : Stultus populus meus me non
 cognovit : filij insipientes sunt, & ve-
 cordes : sapientes sunt, ut faciant ma-
 la, benè autem facere nescierunt. (f)
 Et iterum. Milvus in cœlo cognovit
 tempus suum ; turtur, & hirundo, &
 ciconia custodierunt tempus adventus
 sui. Populus autem meus non cogno-
 vit iudicium Domini. Quomodo di-
 citis : sapientes sumus, & lex Domi-
 ni nobiscum est ? Verè mendacium
 operatus est stylus scribarum. Con-
 fusi sunt sapientes, perterriti & capti
 sunt. Verbum enim Domini proje-
 cerunt, & sapientia nulla est in eis.
 (g) Quocirca scriptum est : perdam sa-
 pientiam sapientium, & prudentiam
 prudentium reprobabo. Ubi sapiens ?
 ubi scriba ? ubi conquisitor hujus sæ-
 culi ? Nonne stultam fecit (ostendit)
 Deus sapientiam hujus mundi ? (h)
 Verè Gens absque consilio est, & sine
 prudentiâ. (i) Vis autem specialiùs nosse
 mundanorum stultitiam ? Audi ex ipsorum
 ore stupendam stoliditatem. Dixerunt e-

C iiii

(e) Orat. in plag. grandin. [f] Jerem. 4. (g) Je-
 rem. 8. (h) 1. Cor. 1. (i) Deuter. 32.

56 CONSIDERATIO III.

nim cogitantes apud se non rectè :
 Exiguum, & cum tædio est tempus
 vitæ nostræ,..... Umbræ transitus est
 tempus nostrum. *Quid inde concludunt
 sapientes illi? quo nihil insipientius dici
 possit.* Venite ergo, & fruamur bo-
 nis quæ sunt, & utamur creaturâ
 tanquam in juventute celeriter. Vi-
 no pretioso, & unguentis nos implea-
 mus: & non prætereant nos flos tem-
 poris. Coronemus nos rosis, ante-
 quam marcescant: nullum pratium sit,
 quod non pertranseat luxuria nostra.....

(k) *Quam insignem stultitiam suo calculo
 damnat aeterna sapientia: Hæc cogitave-
 runt, & erraverunt: excœcavit enim
 illos malitia eorum. Et nescierunt
 sacramenta Dei, neque mercedem
 speraverunt justitiæ, nec judicaverunt
 honorem animarum sanctarum. (l) Sed
 & ipsimet impij stultam suam ratiocina-
 tionem vel ex ipsis inferis agnoscent, fru-
 straque, quia seriùs, desitebunt: Nos in-
 sensati..... Erravimus à via veritatis,
 & quæ sequuntur. (m) Intelligite insi-
 pientes, & stulti aliquando sapite. (n)
 Convertimini de vijs vestris malis, &*

(k) Sap. 2. (l) Ibid. (m) Sap. 5. (n) Ps. 93.

STULTA SAPIENTIA. 57

de cogitationibus vestris pessimis. (o) Hoc igitur dico, & testificor in Domino, ut jam non ambuletis, sicut & Gentes ambulant in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei, per ignorantiam quæ est in illis, propter cœcitatem cordis ipsorum, qui desperantes, semetipsos tradiderunt impuditiæ, in operationem immunditiæ omnis, in avaritiam. Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, sicut est veritas in JESU. (p) Nolite gloriari, & mendaces esse adversus veritatem. Non est enim ista sapientia deforsum descendens, sed terrena, animalis, diabolica. (q) Quæ autem deforsum est sapientia, primùm quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordiâ, & fructibus bonis, non judicans, sine simulatione. (r) Hanc super salutem & speciem dilige, & propone pro luce habere. Neminem enim diligit Deus, nisi eum, qui cum

C V

(o) Zachar. 1. (p) Ephes. 4. (q) Iacob. 3. (r) Ibid.

58 CONSIDERATIO III.

Sapientia inhabitat. (f) *Quam ut facilius tibi alijsque impetres, Virgini prudentissimæ, Sedi Sapientiæ, (t) Deiparæ crebrò supplica, cum castissimis & sapientissimis Alberto Magno, Thoma Aquinate, Bernardino Senensi, & aliis.*

II. Sapientia mundi vanitas est, & stultitia reputatur apud Deum: decipit suos amatores, & in fine torquet ovan-tes. (a) *Quare* qui secundum sæculum sapiens est, secundum Deum stultus est. Unde & Propheta, (b) Stultus, inquit, factus est omnis homo à scientiâ. (c) *Quo pacto?* Quasi vulpes vident vana, & divinant mendacium; (d) observantes vanitates supervacue. (e) *Quocirca merito, ex S. Basilio, Noctuæ* persimiles homines ii sunt, qui evanidæ & inanis sapientiæ studio incubuere. Nam ut illius aspectus noctu quidem valet, sole autem illucescente non mediocriter offuscatur & hebescit: sic & istorum hominum mens acutissima quidem ad vanas res prospiciendas esse videtur; hebetissima verò caligineque referta ad

(f) Sap. 7. (t) Litan. Lauret.

(a) Th. à Kemp. Hortulo rosarum c. 3. (b) Ierem.

10. (c) S. Isidor. Hispal. sentent. l. 2, c. 12

[d] Ezech. 13. (e) Ps. 30.

STULTA SAPIENTIA. 59

ipsam lucem veram percipiendam evasit. (f) *Quam sapientium hujus mundi vanitatem & fatuitatem confirmat S. Remigius: Philosophi, inquit, definirunt prudentiam esse bona temporalia appetere, & mala temporalia cavere. Quæ prudentia, quia carnalis est, idcirco generat mortem æternam: quoniam dum bona præsentis vitæ omni aviditate desiderantur, & adversa pro Christi nomine vitantur, bona æternæ vitæ pro nihilo habentur. (g) Et sapientissimus Augustinus: Animus nullo modo sanus existimandus est, qui non temporalibus æterna præponit: neque in tempore utiliter vivitur, nisi ad comparandum meritum, quo in eternitate vivatur. Ad illam ergo vitam, quâ cum Deo & de Deo vivitur, cetera quæ utiliter & decenter optantur, sine dubio referenda sunt. (h) Atqui sapientum hujus sæculi quis animus, quæ vitæ ratio, quæ studiorum & negotiorum intentio? Terrena sapiunt: (i) Oculos suos statuerunt declinare in terram. : (k) Magis stomachantur, si villam malam habe-*

(f) *Basil. hom. 8. in hexam. (g) Remig. in cap. 8. ad Rom. (h) August. ad probam. ep. 121. c. 7. (i) Philipp. 3. (k) Ps. 16.*

60 CONSIDERATIO III.

ant, quàm si vitam. (l) Et hos ostendit Dominus fatuos esse judicandos, qui temporalium bonorum vel copiam sectantes, vel inopiam metuentes, amittunt æterna, quæ nec dari ab hominibus possunt, nec auferri. (m) Luculenter etiam exponit stultam mundi sapientiam magnus ille Gregorius: (n) Hujus mundi sapientia est, cor machinationibus tegere; sensum verbis velare; quæ falsa sunt, vera ostendere; quæ vera sunt, falsa demonstrare..... Hæc sibi obsequentibus præcipit honorum culmina quærere, adeptâ temporalis gloriæ vanitate gaudere, irrogata ab aliis mala multipliciùs reddere; cum vires suppetunt, nullis resistentibus cedere; cum virtutis possibilitas deest, quidquid explere per malitiam non valent, hoc in pacificâ bonitate simulare. *En insignem mundi sapientiam! quæ tamen usu à juvenibus scitur, à pueris pretio discitur: hanc qui sciunt, ceteros despiciendo superbiunt: hanc qui nesciunt, subiecti & timidi in aliis mirantur. Hanc tu, mi Christiane, si didiceris, dedisce*

(l) S. August. l. 3. de Civit. c. 1. (m) Idem l. 1. de serm. dom. c. 6. (n) L. 10. mor. c. 16.

STULTA SAPIENTIA. 61

hoc è vestigio ; quoniam sapientia carnis inimica est Deo : (o) *converte te ad sapientiam sanctorum.* Sapientia autem justorum est , nil per ostensionem fingere ; sensum verbis aperire ; vera , ut sunt , diligere ; falsa devitare....., nullas injuriis contumelias reddere ; pro maledicentibus orare ; paupertatem quærere ; possessa relinquere ; rapienti non resistere ; percutienti alteram maxillam præbere. Sed hæc justorum simplicitas deridetur : quia ab hujus mundi sapientibus puritatis virtus fatuitas creditur. (p) *Itáne verò sapit mundus ? ut quod Veritas laudat , derideat ; approbet autem , quod aterna reprobat Sapientia ? Nempe , ut inquit devotus Isaac ,* (q) sæculi hujus falsa sapientia , & vera stultitia , non intelligens de quibus loquitur , neque de quibus affirmat , sententiam ponit. Beatos dicit *alios , quorum dextera , dextera iniquitatis , & os loquens vanitatem , propter promptuaria plena , & cetera quæ sequuntur , quæ ad incertum pertinent pacis , & non pacis , & ineptæ*

(o) Rom. 8. (p) Gregor. *suprà.* (q) *Apud P. Niremberg. hom. caten. 2. 9. 3.*

62 CONSIDERATIO III.

lætitiæ. Contra quam Sapiencia Patris, Dei Filius proprius, dextera Patris, os loquens veritatem, pronuntiat, beatos fore pauperes spiritu, reges regni æterni. Ac si dicat: Erratis, corrigendi estis; beatitudinem quæritis, sed non est ubi quæritis, & est ubi non quæritis; curritis, sed extra viam.

III. *Attende, quò sapientes hujus mundi sua deducit prudentia.* Ubi sunt Principes Gentium, & qui dominantur super bestias, quæ sunt super terram? qui in avibus cœli ludunt, qui argentum thesaurizant, & aurum, in quo confidunt homines, & non est finis acquisitionis eorum? qui argentum fabricant, & solliciti sunt; nec est inventio operum illorum? exterminati sunt, & ad inferos descenderunt. *Vbi filij Agar, qui exquirunt prudentiam, quæ de terra est, viam autem sapientiæ nescierunt? Interierunt propter suam insipientiam. (a) Evanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum; dicentes enim se esse sapientes, stulti*

(a) Baruch 3.

STULTA SAPIENTIA. 63

facti sunt. Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia: tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt, repletos omni iniquitate, malitiâ, fornicatione, avaritiâ, nequitiâ, &c. (b) Quamobrem meritò minatur Isaias, (c) Væ qui sapientes estis in oculis vestris, & coram vobismetipsis prudentes. Qui autem illi? Mundani utique homines, qui sibi quidem soli sapere videntur, in oculis autem Dei insipientes sunt. Oculi sapientis in capite ejus, ait sapientissimus Ecclesiastes, (d) stultus in tenebris ambulat. Quæ verba pulchrè expendens S. Basilius: (e) Cujusnam, inquit, oculi non sunt in capite? Atqui hîc, in capite, hoc est, ut ea contemplantur, quæ in sublimi sunt. Nam qui non ad bona, quæ in sublimi sunt; sed, quæ in terra, respectat; is utique defigit detrahitve oculos in terram. Eadem ferè habet Basilii Frater S. Gregor. Nyssenus oratione 2. in illud: Faciamus hominem ad imaginem nostram. Atque ex eodem Nysseno Author Catena:

(b) Rom. 1. (c) Cap. 5. (d) Eccle. 2. (e) Hom. 9. in Hexam.

64 CONSIDERATIO III.

Quando, ait, speculatrix animæ vis rebus sensibilibus vacat, à natura situque suo avulsi luxantur oculi, & quamdiu per illos aspicit res infimas, in calcaneos migrant, illaque rerum sublimium contemplationis fit experta. Nihil igitur mirum, si stultus in tenebris ambulat, (f) & nescit quò vadat, (g) qui non in capite oculos habeat, sed in pedibus, aut potius sub pedibus, eadumtaxat quæ in terra aut sub terrâ sunt, aspiciens, totus illis inhians & inherens totus. Stultam illam mundi sapientiam generoso contemptu despexit calcavitque Paulinus, ex opulentissimo, disertissimo, gratiosissimo, consulari, atque adedò Romano consule, egentissimus humillimusque sive Monachum eum spectes, seu Nolæ Episcopum. Ejus si perlegeris epistolas, videbis quàm nihili facienda sit mundana sapientia; quantum in illa cœcitatibus, erroribus, & periculis: quantum contrà, ex ejus contemptu, gaudij ac pacis animi. En aliqua ex iis, quæ ad Aprum scribit, gratulatus insignem ejus à foro ac tribunali ad Christum transitum. (h) Sibi habeant litteras suas Oratores, sibi sapientiam suam Philoso-

[f] Eccle. 2. (g) Ioan. 12. (h) Epist. 29.

STULTA SAPIENTIA. 65

phi, sibi divitias suas divites, sibi regna sua Reges: nobis gloria, & possessio, & regnum Christus est,.....; cui consepulti sumus, in quo nunc abscondimur hujus mundi oculis, ut confusioni ejusdem, cum ipso revelemur..... Sine illos interim, Frater dilectissime, fruatur gloria & vita sua, potiantur fructibus suis; quoniam sicut olera herbarum citò decident, & dies eorum sicut umbra prætereunt; quorum spes intra hujus ævi spatia concluditur,..... Per fidem Christi discimus agnoscere veritatem vel in contemptu temporalium, vel in appetitu æternorum bonorum. A quo alieni, quia & Veritas Christus est, in hac necesse est errorum infelicitum cœcitate, ut in fragili soliditatem, & in solido inanitatem putent; vera pro vanis rideant, & pro veris vana mirentur. *Hæc cælesti plenus sapientiâ Paulinus, qui alibi scribens ad Augustinum (i) (à quo vir summè humilis foveri rogat & corroborari in sacris litteris & spiritalibus studiis) sic de se loquitur. Sapientiam mundi miser hucusque mi-*

(i) Epist. 41.

66 CONSIDERATIO III.

ratus sum, & per inutiles litteras reprobatamque prudentiam Deo stultus & mutus fui. Postquam inveteravi inter inimicos meos, & evanui in cogitationibus meis, levavi oculos meos in montes, ad præcepta legis, & gratiæ dona suspiciens, unde mihi auxilium venit à Domino; qui non secundum iniquitates retribuens, illuminavit cæcum, solvit compeditum, humiliavit erectum malè, ut erigeret humiliatum piè. *Contemnendam mundana sapientia fatuitatem, egregiè proponit Nepoti suo Ioannes Picus Mirandulanus Princeps: (k) Sapientia ista mundi stultitia est apud Deum; & stultitia Christi illa est, quæ sapientiam vincit mundi; per quam placuit Deo salvos facere credentes: si insanos eos esse non dubitas, qui virtuti detrahunt tuæ, & Christianam vitam, hoc est, sapientiam, insaniam vocant; cogita, quanta tua esset insania, de insanorum iudicio à rectæ vitæ instituto dimoveri... A quibus si petas, quò tendant; quò sua studia, opera, curas, referant; quem denique finem sibi præsti-*

(k) Ep. 2.

STULTA SAPIENTIA. 67

tuerint, in cuius adeptione felices futuri sint; aut nihil omnino habebunt quod respondeant, aut pugnantia secum controversaque sibi ipsis verba, velut phanaticorum deliramenta, loquentur.... Fuge, si tua salus tibi est cordi; fuge, quantum potes, eorum consuetudinem.

CONSIDERATIO IV.

SAPIENS STULTITIA.

I. **S**I quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat ut sit sapiens. (a) Rectè, si videtur, non si est: neque enim vera est secularis sapientia, sed solùm apparens. Abjiciat igitur istam sapientiam apparentem, ut sit sapiens secundùm sapientiam divinam, quæ est vera sapientia, ut verè pronuntiat Angelicus Thomas (b) explicans istum Apostoli locum, qui & sapientissimè subdit: Et hoc etiam observandum est.

(a) 1. Cor. 3. (b) Ibi.